

Rolnictwo w górach: propozycje wsparcia – część 2.

Autor: mgr inż. Ewelina Marciniak

Data: 13 sierpnia 2019

**Rolnictwo w górach: w jaki sposób najlepiej działać na tych terenach?
Zapraszamy do zapoznania się z drugą częścią artykułu, w którym zdradzamy
jeszcze kilka pomysłów.**

W pierwszej części [publikacji o rolnictwie w górach](#) pisaliśmy między innymi o plusach i minusach hodowli bydła na terenach górskich. Istnieje jednak szereg innych aktywności zawodowych, które możemy podjąć jako rolnicy mieszkający w górach.

Pomysły na wsparcie rolnictwa górskiego:

Zwiększenie stawki płatności do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)

Stawka tej pomocy w 2018 roku wynosiła 450 zł/ha. Przypomnijmy: otrzyma ją każdy, kto gospodaruje na powierzchni do 75 ha. Z tym, że 100% płatności otrzymają gospodarstwa, których wielkość wynosi od 1 do 25 ha. Od 2019 roku wprowadzono nową delimitację stref ONW. Wśród nich pojawiła się nowa strefa przejściowa, która obejmuje gospodarstwa pozbawione statusu ONW typ nizinny (I lub II). Dla obszarów górskich została przewidziana zwiększona kwota w wysokości 750 zł/ha. Otrzymują ją rolnik zajmujący się hodowlą: bydła, owiec, kóz, koni, których liczba wynosi co najmniej 0,5 DJP. Jest to wartość w przeliczeniu na hektar wszystkich użytków rolnych, jakie producent zadeklarował do płatności ONW.

Podwyższenie kwoty zwrotu akcyzy za paliwo rolnicze

Propozycję ogłosił szef resortu rolnictwa podczas konferencji w siedzibie MRiRW. Podwyżka ta jest bardzo istotna, ze względu na to, że na obszarach górskich koszty uprawy, zbioru i transportu są niewątpliwie większe.

Warto skupić się na tworzeniu lokalnych wyrobów oraz ich promocji

fot. Fotolia

Szersze propagowanie serów i innych wyrobów górskich

Wzrost w tej kwestii może nastąpić, dzięki przeprowadzaniu kursów serowarskich, wędliniarskich itp. przez lokalnych producentów dla turystów odpoczywających w górach.

Jedną z form sprzedaży, która mogłaby przyjąć się na obszarach górskich jest sprzedaż i dostarczanie produktów bezpośrednio do klienta

Polegałoby to na doręczaniu wyprodukowanej przez rolników zdrowej żywności do restauracji, stołówek szkolnych, jadalni, hoteli, pensjonatów itp. Wyroby, które tam trafiają, niewątpliwie znajdują swoje szerokie grono konsumentów.

Wzrost znaczenia agroturystyki

Dalszy rozwój tych miejsc zależy przede wszystkim od:

- Liczby atutów, jakimi wyróżnia się dane miejsce pod względem środowiskowym i kulturowym.
- Wysokości cen pobytu, a także od samej oferty (i jej atrakcyjności), jaką kierują w naszą stronę właściciele tych miejsc.
- Wsparcia instytucji, organizacji i innych podmiotów, którym celem jest promowanie gospodarstw agroturystycznych na określonym obszarze. Do tego grona należą m.in.: doradztwa rolnicze i stowarzyszenia agroturystyczne.
- Pomocy, która pochodzi od władz lokalnych, które dzięki różnym instrumentom wpływają na rozwój agroturystyki.

To bardzo dobry kierunek!

fot. Fotolia

Zwiększenie popularności produktów regionalnych i tradycyjnych

Lepsza rozpoznawalność artykułów powinna ulec zwiększeniu dzięki m.in. odpowiedniej promocji, a także poprzez czytelne oznakowanie żywności jako produkty regionalne i tradycyjne. Pomoc w zakresie propagowania produktów wytwarzanych w górach wyraził minister Ardanowski. Szef resortu chce, aby producenci m.in. serów na terenach górskich mieli możliwość ubiegania się o uzyskanie unijnych certyfikatów. Żywność posiadająca takie oznaczenie daje gwarancję, że produkt jest chroniony. Producent, który go wytworzył, otrzyma za niego wyższą cenę, a konsument będzie miał pewność, że wybrał produkt wysokiej jakości, z jawnym miejscem pochodzenia.

Zadowalająca jakość żywności i jej właściwa ochrona prawna

Te aspekty mają duże znaczenie w kształtowaniu świadomości konsumenckiej w Polsce i w Unii Europejskiej. Kraje należące do UE mają możliwość ubiegania się o oznakowanie swoich wyrobów rolno-spożywczych w ramach realizacji polityki jakości obowiązującej we Wspólnocie. Ochrona i promocja produktów regionalnych i tradycyjnych wywiera wpływ na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich i na realizowanie zadań wynikających z II filaru Wspólnej Polityki. Zadaniem tego filaru jest m.in.:

- Tworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich.
- Powiększanie dochodów producentów rolnych gospodarujących na tym terenie.

Produkty regionalne mogą zostać objęte ochroną prawną

fot. agrofakt

Produkty regionalne i tradycyjne

Pełnią one istotną rolę zwłaszcza na terenach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Ochrona produktów realizowana przez Unię Europejską ma na celu lepiej informować konsumentów o walorach, jakie posiadają produkty regionalne i tradycyjne. Wiele z nich ma w swojej nazwie „regionalne oznaczenia”, co powoduje, że wyrób jest bardziej konkurencyjny. Ponadto produkt, który posiada unijne certyfikaty bierze udział w kształtowaniu wizerunku regionu, z którego pochodzi. Dzięki temu wpływa na rozwój turystyki na tym obszarze. Oprócz tego w rozporządzeniu delegowanym Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 mamy możliwość zaznajomienia się, w jakich sytuacjach poprawne jest użycie wyrażenia „produkt górski”. Konsument stający przed wyborem zakupu uzyskuje większą liczbę danych o produkcji, przez co cena nie odgrywa w tym wypadku najważniejszej roli. Rozpoznawalność wyrobów ułatwiają **chronione oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia, a także gwarantowane tradycyjne specjalności.**

Ochrona i tryb certyfikowania produktów regionalnych i tradycyjnych

Produkty posiadające wyżej wymienione oznaczenia chronione są przed m.in.:

- bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniem nazwy produktów, które tej nazwy nie posiadają, o ile oba produkty oznaczają się podobieństwem lub jeśli użycie danego terminu narusza prestiż chronionej nazwy;
- każdą próbą plagiatu, jeśli nawet prawdziwe pochodzenie produktu jest zaznaczone lub gdy chroniona nazwa została przetłumaczona, a także wtedy, gdy znajdują się przy niej wyrażenia takie jak: „w stylu”, „w rodzaju”, „przy użyciu metody” itp.;
- innymi nieprawdziwymi informacjami na temat miejsca pochodzenia, cech charakterystycznych produktu, z których można wyciągnąć fałszywe wnioski;

- inne praktyki, które wprowadzają w błąd konsumentów.

Przykłady produktów posiadających oznaczenia:

- **Chroniona Nazwa Pochodzenia:**

1. Oscypek.
2. Bryndza podhalańska.
3. Podkarpacki miód spadziowy.
4. Karp zatorski.

- **Chronione Oznaczenie Geograficzne:**

1. Wielkopolski ser smażony.
2. Cebularz lubelski.
3. Ser koryciński „swojski”.
4. Obwarzanek krakowski.

- **Gwarantowana Tradycyjna Specjalność:**

1. Olej rydzowy.
2. Miody pitne.
3. Kielbasa jałowcowa staropolska.

Kto nadaje certyfikaty?

Warto starać się o unijne certyfikaty

fot. Fotolia

Przyjmowaniem wniosków, ich oceną i przyznawaniem oznaczeń w Polsce zajmuje się Ministerstwo

Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Swoje działania opiera na Ustawie o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych, oraz o produktach tradycyjnych (Dz.U. z 2017 r. poz.1168). Dokument ten porusza następujące zagadnienia:

- Zasady i tryb oceny wniosków o rejestrację nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i gwarantowanych tradycyjnych specjalności.
- Warunki przejściowej ochrony nazw produktów rolnych i artykułów spożywczych na szczeblu krajowym, przed przeprowadzeniem unijnej rejestracji.
- Zasady, a także tryb kontroli wyrobów rolnych i spożywczych, które posiadają chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub gwarantowaną tradycyjną specjalność.
- Okoliczności przy aktualizowaniu list produktów tradycyjnych.
- Sankcje w przypadku podrabiania produktów, które posiadają chronione nazwy.

W wyżej wymienionej Ustawie, oprócz uregulowań prawnych, znajdziemy Listę Produktów Tradycyjnych, na którą wpisuje się produkty, które cechują się wysoką jakością i wartościowymi cechami. Są one produkowane według tradycyjnych metod, przez co wpisują się w szereg dziedzictwa kulturowego regionu. Za produkt tradycyjny uważa się taki, który jest produkowany od co najmniej 25 lat.

Lista Produktów Tradycyjnych (przykłady):

- Karp milicki.
- Kamiennogórski ser pleśniowy.
- Kapusta kwaszona śląska.
- Kołacz Ormian kuckich.
- Sudecki miód gryczany.
- Bundz.
- Ser gazdowski.
- Ser bieszczadzki wędzony.
- Olej podkarpacki.

Dlaczego warto inwestować w rolnictwo górskie?

Podsumowując, inwestowanie w rolnictwo górskie jest niezwykle ważne, ponieważ ma to wpływ na dalszy rozwój turystyki górskiej i agroturystyki. Jest szansą na podwyższenie dochodów nie tylko rolników, ale też lokalnej społeczności, która na co dzień zajmuje się prowadzeniem działalności na tym terenie. Wspieranie rolnictwa na terenach górskich przyczynia się również do „zatrzymania” młodych ludzi w miejscu swojej małej ojczyzny.

Źródła:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeca-zwierzeta-gospodarskie/zwierzeta-gospodarskie-w-2018-roku,6,19.html>

<https://www.agrolok.pl/artykuly/niedoceniane-owce.htm>

<https://rme.cbr.net.pl/index.php/archiwum-rme/445-stycze-luty-nr-59/wiadomoci-rolnicze-67468/487-hodowla-bydamisnego-w-polsce-stan-i-perspektywy>

<http://bydlo.com.pl/highland/>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/produkty-regionalne-i-tradycyjne1>

<https://witrynawiejska.org.pl/data/agroturystyka.pdf>

<http://www.produkty-tradycyjne.pl/offer/cert/chog>

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12>

www.arimr.gov.pl